

KAPITULO IV KATUNGOD SA SELF-GOVERNANCE UG EMPOWERMENT

GIPADAYAG ni SEC. 13. Kaugalingong Pagdumala. - Giila sa Estado ang kinaiyanhong katungod sa mga Lumadnong Komunidad/Katawhang Lumad sa pagdumala sa kaugalingon ug pagdesisyon sa kaugalingon ug girespeto ang integridad sa ilang mga mithi, gawi ug institusyon. Tungod niini, ang Estado mogarantiya sa katungod sa mga Lumadnong Komunidad/Katawhang Lumad nga gawasnong mopadayon sa ilang ekonomikanhon, sosyal ug kultural nga kalamboan.

GIPADAYAG ni SEC. 14. Suporta para sa Autonomous nga mga Rehiyon. - Ang Estado magpadayon sa pagpalig-on ug pagsuporta sa mga awtonomiya nga rehiyon nga gimugna ubos sa Konstitusyon sumala sa ilang gikinahanglan o gikinahanglan. Kinahanglan usab nga dasigon sa Estado ang ubang mga Lumadnong Komunidad/Katawhang Lumad nga wala maapil o gawas sa Muslim Mindanao ug mga Cordillera sa paggamit sa porma ug sulod sa ilang mga paagi sa pagkinabuhi nga mahimong nahiuyon sa sukaranang mga katungod nga gipasabot sa Konstitusyon sa Republika sa Pilipinas ug uban pang internasyonal nga giila nga tawhanong katungod.

GIPADAYAG ni SEC. 15. Sistema sa Hustisya, Institusyon sa Pagsulbad sa Panagbangi, ug Mga Proseso sa Pagtukod sa Kalinaw. - Ang mga Lumadnong Komunidad/Katawhang Lumad adunay katungod sa paggamit sa ilang kaugalingong kasagarang gidawat nga mga sistema sa hustisya, mga institusyon sa pagsulbad sa panagbangi, mga proseso o mekanismo sa pagtukod sa kalinaw ug uban pang naandang mga balaod ug gawi sulod sa ilang tagsa-tagsa ka komunidad ug nga mahimong nahiuyon sa nasudnong sistema sa legal ug sa internasyonal nga giila nga tawhanong katungod.

GIPADAYAG ni SEC. 16. Katungod sa Pag-apil sa Paghimog Desisyon - Ang mga Lumadnong Komunidad/Katawhang Lumad adunay katungod sa pag-apil sa hingpit, kon sila ang mopili, sa tanang lebel sa paghimog desisyon sa mga butang nga mahimong makaapekto sa ilang mga katungod, kinabuhi ug kapalaran pinaagi sa mga pamaagi nga ilang gitino ingon

man sa pagpadayon ug pagpalambo sa ilang kaugalingong lumad nga politikanhong mga istruktura. Tungod niini, ang Estado kinahanglan magsiguro nga ang mga Lumadnong Komunidad/Katawhang Lumad hatagan ug mandatoryong representasyon sa mga lawas sa paghimo og polisiya ug uban pang lokal nga lehislative konseho.

GIPADAYAG ni SEC. 17. Katungod sa Pagdeterminar ug Pagdesisyon sa mga Priyoridad alang sa Kauswagan. - Ang mga Lumadnong Komunidad/Katawhang Lumad adunay katungod sa pagdeterminar ug pagdesisyon sa ilang kaugalingong mga prayoridad alang sa kalamboan nga makaapekto sa ilang kinabuhi, pagtuo, institusyon, espirituhanong kaayohan, ug sa yuta nga ilang gipanag-iya, giokupar o gigamit. Moapil sila sa pagporma,

pagpatuman ug pagtimbang-timbang sa mga polisiya, plano ug programa para sa nasudnon, rehiyonal ug lokal nga kalamboan nga mahimong direktang makaapekto kanila.

GIPADAYAG ni SEC. 18. Tribal Barangays. - Ang mga Lumadnong

Komunidad/Katawhang Lumad nga nagpuyo sa magkadugtong nga mga dapit o komunidad diin sila ang nag-umol sa nag-una nga populasyon apan nahimutang sa mga lungsod, probinsiya o siyudad diin dili sila maoy mayoriya sa populasyon, mahimong magporma o maglangkob sa usa ka bulag nga barangay subay sa Local Government Code sa pagmugna sa mga tribal barangay.

7

GIPADAYAG ni SEC. 19. Papel sa mga Organisasyon sa Katawhan. - Ang Estado moila ug morespeto sa tahas sa mga independenteng Lumadnong Komunidad/Katawhang mga organisasyon aron ang mga Lumadnong Komunidad/Katawhang Lumad nga makapadayon ug manalipod sa ilang mga lehitimo ug kolektibong interes ug mga pangandoy pinaagi sa malinawon ug subay sa balaod nga mga paagi.

GIPADAYAG ni SEC. 20. Mga Paagi alang sa Pagpalambo/Paghatag ug Gahum sa ICCs/IPs. - Ang Gobyerno magtukod ug mga paagi alang sa hingpit nga kalamboan/paghatag ug gahum sa mga Lumadnong Komunidad/Katawhang Lumad nga kaugalingong mga institusyon ug mga inisyatibo ug, kon gikinahanglan, maghatag sa mga kahinguhaan nga gikinahanglan alang niini.

Revision #1

Created 1 June 2025 05:27:27 by MaharlikanWatchman

Updated 1 June 2025 05:27:51 by MaharlikanWatchman